

KOIVISTON viesti

Nro 7 Heinäkuu 2009

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Tiedättekö?

1. Kuinka monta istumasijaa oli Koiviston kirkossa?
2. Milloin Rautasella ollut Koiviston kunnalliskoti valmistui?
3. Missä Säilyketeollisuus Oy:n kalanjalostustehdas Koivistolla sijaitsi?
4. Minkä niminen Koivistolainen suku oli vuoden 1741 kirkonkirjojen mukaan jäsenmäärältään laajin suku Koivistolla?
5. Kuka oli vanhin tunnettu kauppias Koiviston kirkonkylässä?
6. Minä vuonna Koiviston Urheilijatseura perustettiin?
7. Missä Koiviston kylässä viimeksi oli käynnissä uusjako?
8. Milloin Koivistolla avattiin ensimmäinen kirjakauppa?
9. Ketkä kaksi keisaria solmivat Koivistolla v.1905 n.s. ”Koiviston sopimuksen”?
10. Millä tavoin erikoisesti poikkesivat entisajan Koiviston naisten juhlasormikkaat nykyajan kudotuista sormikkaista?

Vastaukset 8:lla sivulla

20. taidekesä Mäntyharjulla

Mäntyharjun kirkonkylän kauniissa järvimaisemissa toimiva Taidekeskus Salmela on hieno paikka. Vanha, hyvinhoidettu Salmelan puinen päärakennus, näyttelytiloina toimivat kirkonkylän vanha posti- ja apteekkitalo sekä piha-aitat saavat arvoisensa ympäristön kauniista järvimaisemasta ja vehreistä nurmialueista. Kesäpäivää voisi hyvin viettää vain Salmelan piha-alueita ja sen huvimajarakennuksia tarkastellen.

Salmelan päärakennus sijaitsee aivan Pyhäveden rannalla

Veikeää tunnelmaa

20 kesää -juhlavuottaan viettävä Salmela tarjoaakin Suomen kulttuurikeskään kunnan valonpilkahduksen. Kuvataidenäyttelyiden lisäksi ohjelmaan kuuluu Mäntyharjun kirkossa järjestettäviä konsertteja, laulukilpailuja ja runotapahtumia.

Tänä kesänä Salmelaan on jälleen koottu monipuolinen sekoitus eri taiteilijoiden töitä. Pääosin suomalaisten taidemaalarien, kuvataiteilijoiden ja kuvanveistäjien tyyliä monipuoliset teokset saavat vierailijan jopa hieman hämillen: suomalainen järvimaisema yhdistettynä moderneihin kuviosommitelmiin tai äärimmäisen tunteikkaisiin rakkausmaalauksiin voi olla lievä kulttuurishokki.

Salmelan näyttelyiden asettelu ei noudata perinteisiä kaavoja. Päärakennuksen alakerrassa olevat Eero Hiironen ja Ukri Merikannon veistokset johdattelevat ulkona rantavedessä odottelevien ”vedenvartijoiden” luo. Hiironen teräksestä valmistamat ihmisentapaiset veistokset rikkovat rantaviivan taidekeskukselle sopivaan tapaan. Päärakennuksen ala- ja yläkerrok-

sissa kohtaavat myös eri maailmat: Lars-Gunnar Nordströmin muodokkaat kuviotriptyykit ja kesän 2009 nuoreksi taiteilijaksi valitun Pekka Parviaisen Et cetera -niminen roomalaistyylinen maalaus tuntuvat hauskasti olevan peräisin aivan eri aikakausilta.

Domanderin näyttelyalue on 150 metrin päässä Salmelan päärakennuksesta, ja matkalla voi poiketa myös muutamia maalauksia seinällään pitävässä ravintola Kesäheinässä. Posti- ja

Igor Bacanovin Bear-maalauksessa on särmeä!

apteekkitalot ovat täynnä kivoja yksityiskohtia, muunmuassa sei-niin jätettyjä vanhoja kuviotapetteja tai komeat seinähirret paljastavia näyttelyhuoneita. Steriilien näyttelytilojen tavallaan kolkko tunnelma on tiessään. Igor Ba-

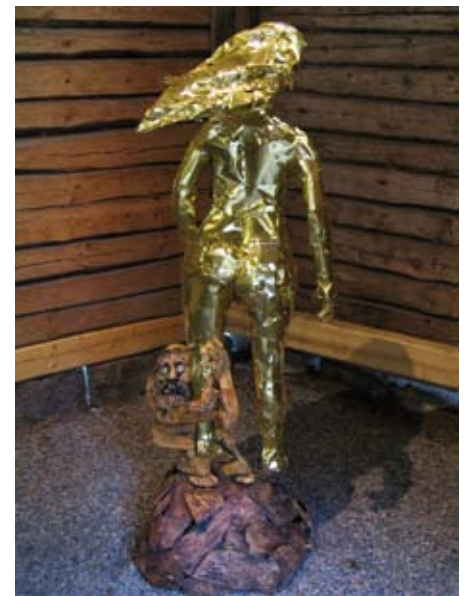
ranovin luonnonvoimaiset maalaukset erottuvat hyvin Apteekkitalon hentojen ikkunaruuutujen vierestä. Muutama veistoskin on saanut hyvän paikan ikkunan edestä ruutujen kehystäessä veistosten erilaisia muotoja.

Punainen palvelijan asunto on vaikuttava kokonaisuus, oli sitten katsellut aikaisemmat näyttelyosiot kuinka tarkasti tahansa. Annuli Viherjuuren Pysyähän vierelläni -maalauksen tunnelma aaltoilee dramaattisen ahdistavasta aina parisuhteen seesteiseen puoleen asti. Domanderin näyttelyalueen muutama piha-aita on omistettu veistoksille. Antti Huovisen töissä huumori kukoistaa, ja Kalevalasta tuttu Seppo Ilmarinen saakin katsojan nauramaan ääneen kurkistaessaan kullanvärisen messinkimorsiamen jalkovälistä. Viipurista kotoisin olevan kuvanveistäjä Nina TERNON työt luovat viimeisiin aittoihin rauhallisen tunnelman. Pitkän uran tehneen TERNON eri eläimet, kuten lampaat ja hevoset ovat kuin kotonaan omissa karsinoissaan.

Salmelan monipuolisuus tekee siitä hyvän kesäretkikohteen.

Se on auki vain kesäisin, mutta talvisin sieltä luovutetaan työskentelytilat 3-6 nuorelle taiteilijalle. Salmela on avaamassa taiteilijaresidenssiä myös Viipuriin, Juho Lallukan vanhaan kotitaloon. Kannaksen Räisälästä kotoisin olevasta Lallukastahan (1852-1913) tuli myöhemmin menestynyt liikemies, kansanedustaja ja antelias kulttuurin ja taiteen tukija.

Pinja Piira

Seppo Ilmarinen kultamorsiamineen

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Terve!

Puhuin juuri kahden urheilijan kanssa. Toinen, nuorempi, nuorten sarjojen MM-mitalisti, potee jalkaleikkauksaan. Periaatteessa elämänsä kunnossa oleva nuori joutuu miettimään omaa terveystään ja pystyvyyttään. Vanhempi urheilija, maailmaennätys estejuoksijamme, koivistolainen Karvosen Pentti, kuulosti terveeltä, reippaalta ja iloiselta. Hänessä on esikuvaa meille kaikille. Minkä nuorena liikkuu sen vanhana huomaa. Huono omatunto tuli omasta liikunnattomuudesta. Vaikka nyt kaiken jaksaa, kannattaisi huomista ja itsestään huolehtia.

Tauolla selasin lääkirilehteä. Taisi tulla pari unohtunutta ja muutama uusi lisävikä lisää, allergiaa pukkaa, selkävälillä kramppaa. Aika itsekkäästi omat pienetkin kolotukset saavat huomiota, vaikka ympärillä on todellisia, isojaikin terveysturheitä. Vaihdoin pari sanaa myös Montosen Marja-Leenan kanssa, positiivisuudella ja sisulla hänenkin toipumisensa vain etenee, päivä kerrallaan.

Kuinka moni meistä joutuukaan päivittäin pohtimaan omia voimiaan ja kuntoaan, terveysturheitaan. Voisivatko kanssaihmiset vastavuoroisesti olla tuottamassa terveysiloja läheisilleen? Eikö tervehdyskäynti jo sanana lupaa pientä terveempää tuulahdusta? Eikö porukassa puuhaillessa unohdu ainakin hetkeksi omat ikävät ajatukset ja tuntemukset?

Virkistyä voi liikunnalla, toisten ihmisten seurasta, luonnosta, elämyksistä. Monilla työnantajilla on käytössä lounassetelien tapaan virkistysseteleitä, joilla voi osittain maksaa liikuntapaikkojen maksujen lisäksi kulttuuritapahtumien pääsylippuja. Ihan varmaa on, että hyvä kesäkonsertti, näyttely tai naurut ja itkut tirauttava näytelmä virkistävät, ilahduttavat, edistävät terveyttä ja vireyttä.

Kun kohta Koiviston juhlilla toisiamme tervehdimme, niin samalla välitämme terveyden toivotukset, mutta myös tervehdyttämme. Toisten ihmisten kohtaaminen, hyvä ohjelma, iloinen puheensorina, vanhojen ystävien tapaaminen, uusien kohtaaminen, tuo kaikki kuuluu hyvään, terveeseen päivään. Toivottavasti meitä on Kaarinassa mahdollisimman moni tervehdyttämässä toinen toisiamme.

Kesäterveisin Riikka!

Hartaast'

Miten saisi rauhan?

Viime vuonna tuli kuluneeksi kuusikymmentä vuotta YK:n perustamisesta. Sen tärkein työ taisi olla rauhan saaminen eri maitten ja kansakuntien välille. Jotakin on saavutettukin: ainakin tietoja toisista kulttuureista. Jo tieto estää monia riitoja ja sotia. Maailmanrauhaa ei kuitenkaan ole läheskään saavutettu. Joka puolelta tulee uutisia sovittamattomista ristiriidoista, jotka johtavat sotimisiin. Sodalla ja riidalla ei kuitenkaan saada aikaan muuta kuin tuhoa, jota sitten suurilla kustannuksilla yritetään korjata. Tuhon jäljet ovat kauhua herättäviä. Myös ihmishenkiä menetetään jatkuvasti sadoittain ja tuhansittain.

Rauhan toisista ihmisistä saa helposti. Ei tarvitse kuin sanoa pahan sanan jollekin lähimmäiselle, niin hän jättää sinut rauhaan. Saati sitten, että petät hänen luottamuksensa. Vain muutamat harvat, kuten omat vanhemmat tai sydänystävät saattavat ymmärtää, että joskus olet pahalla tuulella ja saatat sanoa pahasti. He jaksavat antaa anteeksi. Joskus hekin muistuttavat myöhemmin, jos huono käytös toistuu useasti. Lehdistä luemme, että joku on saanut lähestymiskiellon, kun häiritsee liikaa toisen kotirauhaa. Itsekin olen joskus joutunut ottamaan salaisen numeron, kun koululaiset alkoivat häiritä öiseenkin aikaan. Omassa kodissa ei tarvitse ottaa vastaan epämiellyttäviä vieraita tai puheluja. Joskus nuorempana naisena kadulla liikkuesssa sai hätistellä liian lähelle pyrkiviä lähimmäisiä kintereiltään.

Minun isäni, se Luukan Paavo, ei ollut kouluja käynyt, mutta mielestäni harvinaisen viisas mies. Hän opetti meitä usein lyhyillä ajatelmillaan. Yksi oli tämä: *"Kaikist ihmien pääsö, mutt ei omast itsestä"*. Hän selitti, että rauha itsensä kanssa on tärkeintä. Itsensä kanssa on tultava toimeen kuolemaansa asti. Ja lopulta syy levottomuuteen ja rauhattomuuteen löytyy omasta sisimmästä. Kannattaa ainakin yrittää selvittää itsessään olevat ärsyttävät piirteet

ja taistella niitä vastaan. Jokaisessa on myös hyviä piirteitä. Niitä kannattaa yrittää suosia käytöksessään, ettei karkottaisi luotaan ystäviä, vaan saisi niitä viihtymään luonaan. Töitä itsensä hyväksymisessä ja sen kautta toisten hyväksymisessä riittää.

Vielä tärkeämpää kuin rauha itsensä kanssa on rauha Luojansa ja Lunastajansa kanssa. Siitä riippuu lopulta kaikki muutkin rauhan kokemukset. Halu rauhaan tulee Rauhanruhtinaalta Jeesukselta. Vuorisaarnassaan hän sanoo mm. *"Autuaita ovat rauhantekijät, sillä heidät pitää Jumalan lapsiksi kutsuttaman"* (vanha käännös). Meitä opetettiin lapsena, että sovinto syntyy, kun taipuu pyytämään omia virheitään anteeksi ja *"jokainen ottaa omansa pois, niin jää jäljelle vain rakkaus"*. Vanhemmat siunasivat rikkoneita lapsiaan anteeksiantamuksen evankeliumilla ja myös päinvastoin: vanhemmatkin pyysivät kiivastumistaan ja kovia sanojaan lapsilta anteeksi. He ilmaisivat siten, että hekin ovat puutteellisia ihmisiä ja että sellaisina Jumalakin heitä rakastaa ja antaa synnit anteeksi. Itse asiassa tällainen on sitä oikeata arkikristillisyyttä, jota voi vieläkin kokeilla. Perheessä ja kodissa säilyy rakkaus ja rauha.

Joskus on kuitenkin niin vaikeita ihmisiä, että heidän kanssaan ei voi elää rauhassa esimerkiksi työpaikoilla. Sitteen täytyy vain rukoilla Rauhan Jumalalta, että itse saisi toisen työpaikan tai tuo vaikea lähimmäinen itse alkaisi tehdä parannusta tai löytäisi toisen paikan. Riitelemisen työpaikallakaan ei tuo hyviä tuloksia. Jeesus tuli tuomaan maailmalle rauhan ja sovittamaan meidät Jumalan kanssa ja jopa muokkaamaan meistä uusia ihmisiä, joilla on sydän oikeassa paikassa.

Levollista kesää toivottaen Valma Luukka

Rakas puoliso, isä ja vaari

Paavo Mikael MYLLYNIEMI

s. 18.6.1936 Kankaanpää
k. 20.5.2009 Huittinen

*Niin väsyneenä loppumatkan kuljit,
uneen raubaisaan sä silmät suljit.
On hiljaisuus ja suru sanaton,
mutt' tiedämme sun hyvä olla on.*

Kaivaten
Alli Katriina
Juha, Varpu, Max ja Julius
Heidi

Siunaus toimitettiin Huittisten kirkossa.

Rakkaamme

Seppo Mauno Kullervo RAINIO

s. 20.8.1945 Parainen
k. 30.5.2009 Parainen

Syvästi kaivaten
Raili
Leila
Hely ja Ingmar
Sisarusten lapset ja lastenlapset

*Kaikk' on niin hiljaa mun ympärilläin.
Kaikk' on niin hellää ja hyvää.
Kukat suuret mun aukevat sydämessään
ja tuoksuvat rauhaa syvää.*

(Eino Leino)

Siunaus on toimitettu. Kiitos osanotosta.

KOIVISTON viesti

Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm
Lasten kuvalliset onnittelut 6e/kpl

Aineisto mieluiten digitaalisena:
studio@salokanneltoivonen.fi

Muussa tapauksessa paperikopiot ja/ tai disketti tai CD-levy sekä valokuvat postitetaan osoitteeseen:

**Studio Salokannel & Toivonen,
Koiviston Viesti** p. 03 7824 553
Rauhankatu 8, 15110 Lahti.

Aineisto palautetaan vain jos mukana on postimerkillä varustettu palautuskuori osoitteineen.

Tilaukset, osoite- ym. muutokset aina kirjallisena edellämäinnittuun osoitteeseen. Laita korttiin postitusosoite ja laskutusosoite, mikäli ne eivät ole samat.

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 24e, sisältää vuoden jäsenlehdet. Seuran kautta voi myös maksaa Karjalan Liiton jäsenmaksun 5e. Lehdessä julkaisemattomia artikkeleita ja kirjoituksia tullaan julkaisemaan seuran nettisivuilla www.koivistolaiset.net

Jäsenlehden postituksesta pohjoismaihin +2e/vuosi, eurooppaan +7 e/vuosi muualle maailmaan +12 e/vuosi
Pankkiyht. Nordea Lahti 109130-305880

Päätoimittaja
Riikka Salokannel, 0400 94 96 95
Kuvatoimitus ja taitto
Rami Toivonen, 0400 780 398
Kesätoimittaja
Pinja Piira

ISSBN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Ilmestyy kerran kuukaudessa, kuun 20. päivänä.

Lehteen tarkoitettujen ilmoitusmateriaalin tulee olla toimituksessa viimeistään lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Paluu Piisaareen 2-4.6.2009

Kesän ensimmäinen matka suuntautui Koiviston Piisaareen isoisäni Frans Patasen synnyinseudelle. Toista kertaa elämässäni upotan varpaani Piisaaren Selkärannan hiekkaan. Koska en voi tietää, mitä tulevaisuus tuo tullessaan, haluan tietää, mistä olen tulossa ja minne omat juuret vievät.

Edellisen päivän aamuna lähdimme reissuun siskoni ja isoisäni kanssa. Haminaasta nousimme bussiin ja suuntasimme kohti Rajahovia ja rajaa. Venäjän tulli on nopeuteen tottuneelle suomalaiselle mielenkiintoinen kokemus. Passeja synytään kauan ja tarkasti, ja virkailijat saattavat välillä hävitä pitkäsikin aikaa takahuoneeseen – kenties kahville. Matkan järjestäjiä saa kuitenkin kiittää asioiden sujumisesta, sillä englannin kielellä ei pitkälle pötkitty. Onneksi venäjänkielen taitajia oli matkalla mukana. Pelkästään suomea puhumalla pärjäsi kuitenkin hyvin ja illallisella Pyöreässä Tornissa palvelu pelasi hyvin suomeksi. Karjalaisten laulu kaikui komeasti tornin seinistä, kun kaikki lauloivat sydämensä pohjasta. Yö Viipuri –hotellissa oli miellyttävä, mutta ikkunoita ei kannata pitää auki edes tuuletukseen vuoksi, kuten saimme siskoni kanssa huomata. Yöllä heräsimme ininään korvan juuressa ja muutaman tunnin vietimme lehdellä hyttysiä listien.

Hyvin nukutun yön jälkeen oli ohjelmistossa kauan odotettu saaripäivä Piisaarissa. Koiviston kauppalan rannassa kaikki odottivat jännityksellä pääsisimmekö saareen vai loppuisiko matka tähän. Asiat olivat kuitenkin kaikki hoidettu valmiiksi erittäin mallikkaasti ja veneet odottelivat meitä. Matka saareen oli pomppuisa aallokon vuoksi, mutta kaikki pääsivät ehjinä perille. Rannalla kävimme katsomassa kalasavustamon raunioita. Suurin osa Piisaaren väestöstä eli kalastamalla ja ammatit liittyivät useimmiten tähän. Isoisäni oli itsekkin ollut mukana kalastusreissuilla, jotka kestivät melkein viikon ajan. Hänen hommanaan oli selvittää siimoja.

Rannalla seistessämme joku puhui saaresta ”paratiisisaarena”. Sellainen se onkin, tosin jokaiselle ehkä hieman eri syystä. Minua itseäni viehätti erikoisesti saaren mahtava koskematon luonto. Saari itsessään on kaunis ja hiljainen paikka. Asutuksesta on jäljellä enää perustuksia ja kiviaitoja.

Se, että saarelle ei ole tehty mitään, on ehkä hyvä asia, sillä sieltä voi yhä löytää merkkejä siitä elämästä, mitä siellä on joskus ollut. Luonto on itse piilottanut muistivihjeet poluista historian kätköihin, ei ihminen uudelleen rakentamalla. Kaikki se, mikä on joskus ollut on vielä löydettävissä. Jo senkin takia täytyi olla mukana joku, joka tunsi saaren. Ihmettelen silti, miten isoisäni pystyi löytämään Alvatin kylän ja Ylätien, jossa isoisäni kotitalo oli joskus sijainnut. Nyt talosta ei ollut jäljellä enää mitään. Seistesäni katsomassa kuoppaa mietin, miten isoisäni on lapsena siellä asunut, kipittänyt kansakouluun opiskelemaan ja Selkärannalle uimaan, tehnyt kepposia opettajalle ja juossut karakuun ympäri koulun. Ei ihme, jos polut ovat vieläkin muistissa, vaikka maisema on muuttunut.

Jatkoimme patikoimista kohti Selkärantaa. Jotain hämääriä muistoja paikasta oli viime reissulta, jolloin olin niin pieni, että minua piti kantaa heinikossa, etten sinne hävinnyt. Silloin uskaltauduin jopa uimaan, tällä reissulla kastelin vain varpaani meressä. Miten erilainen elämäntilanteeni onkaan kuin saaresta asuneiden. Voin vain kuvitella,

millaista on ollut 14-vuotiaana koulumatkallaan katella Viipurin pommituksia ja myöhästyä sen takia koulusta. Sitten palata samantien kouluun päästyään takaisin kotiin pakkaamaan kaikki tavarat, jotka jaksaa kantaa, ja lähteä kodistaan pois lopullisesti määränpäinä tuntematon. Näistä muistoistaan pappani on minulle jotain kertonut. Kiitollinen voin olla siitä, että tällä hetkellä suurin ongelmani on haluamaani jatko-opiskelupaikkaan pääseminen.

Saaripäivä oli rankka varsinkin fyysisesti, sillä kävellessämme päätietä jouduimme välillä kiipeämään puunrunkojen ylitse tai kiertämään joitakin kohtia, joita oli mahdoton ylittää. Takaisin tullessamme istahdimme odottamaan venettä keskelle Piisaaren päätietä. Veneessä matkalla kohti Koiviston kauppala mietin miten haikeaa on jättää taakse taas kerran Piisaari tietämättä palaako sinne enää takaisin. Seuraavana aamuna meitä odotti oikea koiranilma, oli kylmä ja satoi. Muutamat tuliaisit hankimme silti kauppahallista, ennen kuin bussimme suuntasi kohti Suomea. Suomen puolella saattoi henkäistä, reissu turvallisesti ohi.

Anita Patanen

– Puheenjohtajalt' iteltää –

Heinäkuu on kauneimmillaan ja Suomi hiljenee kesänviettoon.

Niin aion tehdä itsekkin, vaikka tekemistä riittäisi enemmän kuin aktiiviyöaikana konsanaan. Kokonaan ei kesälläkään voi irtaantua omaan yksinäisyyteensä, sillä harrastukset vievät mukanaan. Sukukokous seuraa toistaan. Kesän aikana sadat suvut kokoontuvat viettämään yhteisiä juhliiaan ja tapamaan uusia ja vanhoja sukulaisiaan kuka minkäkin teeman merkeissä. Ja hauskaa pittää olla.

Heinäkuu päättyy Koivistojuhliin Kaarinassa 25-26.7., johon toivotan kaikki Koivisto Seuran jäsenet ja lehtemme lukijat sydämellisesti tervetulleiksi. Turun ja ympäristön Koivistolaiset ansaitsevat yleisönsä, sillä he ovat uurastaneet juhlien eteen mittavalla työpäpöyksellä. Uskon, että juhlista tulee ikimuistoinen tapahtuma. Ellet vielä ole tehnyt päätöstä osallistua, tee se heti, sillä juhlistahan ei voi olla poissa, kun sellaiset järjestetään suurella vaivalla.

Hyvää ja nautittavaa kesää kaikille

Juha-Veikko Kurki
puheenjohtaja

Frans Patanen esittelemässä setänsä Tuomas Patasen kotitilaa

Selkäranta

**Suomen
Koivisto-Seura r.y.**
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdyssiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Juha-Veikko Kurki
Koivistontie 2 C, 02140 Espoo
puh. 09-541 6751, 0400-601 838

Varapuheenjohtaja, Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050-516 5651

Sihteeri, Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1A2,
02280 Espoo. puh. 0440-501 806

virpi.huhtanen@kolumbus.fi
varalla Risto Kaukiainen, Helsinki

Taloudenh. Karjalan Tilikeskus/
Ratakatu 47, 53100 Lranta p. 05-5448850

Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040-564 9341

Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 09-455 0501

Senioritoimikunta, Helge Teikari pj
07190 Halkia
puh. 019-664 8112

Hallituksen muut jäsenet:
Hannu Veijalainen, Lahti. 03-228 5621
varalla Raimo Kyytsönen, Mäntsälä

Eero Ahtikari, Piikkiö. 050-525 5174
varalla Airi Saarinen, Turku
Seppo Mäkinen, Anjalankoski. 040-506 0430
varalla Martti Karvonen, Kausala
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752
varalla Pertti Härmäläinen, Espoo
Riitta Nurmi, Porvoo

varalla Marja-Leena Montonen, Porvoo
Hanna Silfver, Piispanristi. 02-243 2940
varalla Tuula Agge, Parainen
Tuula Raukola, Kotka. 044-522 8098
varalla Mirja Haapanen, Hamina

Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj. Sirpa Taskinen
Intiankatu 11, 00560 Helsinki
puh. 09-797 011
Säätiön asiamies Pertti Hoikkala
Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo
puh. 040-583 5397

koivisto-saatio@kolumbus.fi

Kaarinassa tavataan.

Tään Viestin tullessa ollaan kait varsin valmiina lähtemään Koiviston -juhille.

TURUN JA YMPÄRISTÖN KOIVISTOLAISET
TOIVOTTAAT SIUT
TERVETULLEEKS JUHLIL

61. KOIVISTO-JUHLAT
25.-26.07.2009
KAARINASSA

Vaikka ohjelmasta ja tapahtumista on ollutkin jo tarinoita edellisissä lehdissä, niin ei epälie pahitteeksi vielä kerran esitellä tarjontaa. Molempina päivinä on tarjolla vanhaa talvikalastusperinnettä esittelevä näyttely, jonka parissa on varmasti hyvä tutustuttaa nykypolvetkin ennenvanhoihin asioihin. Vanhemmat

saavat samalla muistin- ja muistelunvirikettä itselleen.

Perinne- ja taidetoimikunta ovat tapansa mukaan laatineet omat näyttelynsä ja lapsille on molempina päivinä todella paljon tekemistä omissa työpajoissaan. Kuvaamataidetta, pienoismallin tekoa, huovutusta ja lauaintaina myös piirakanpaistoa. Aikuiset

saavat siten vapaasti pitää omia kylä- ja sukukokouksiaan.

"Muistojen hetkien" alussa muistellaan miten iltapäivän piilenheitossa oli käynyt ja sarjojensa parhaille ojennetaan ansaitut palkinnot. Kuunariparkki Venus seilas pilivinnii jo vuonna 1972, mutta Jaalamiesten voimin se on taas saatu lähtemään aavalle. Yleisöllekin on tässä tilaisuudessa varattu varsin suuri musiikillinen osuus. Kun alus on saatu taas onnellisesti kotisatamaan onkin aika siirtyä muistelemaan entistä kotiseutua ja sinne meitä johdattavat Kirsti Laaksonen runollaan ja Hannes Pulli virsikanteleellaan. Kynttilöiden sytyttyä hiljennymme Eero Heinon hartauteen.

Kahden - kolmen komean kivenheiton päähän on sitten valmisteltu juhlatanssit nuorisotalo Pontelaan. Paitsi sopivaa ja soveltuva tosielävää liikuntamusiikkia on pilettiin sisällytetty myös kahvitarjoilu suolaisen palkan seurassa.

Sunnuntain avaa juhla jumalanpalvelus ja sen päätyttyä toiset kokoontuvat tapaamisiinsa ja toiset haastelevat muuten vaan tutta-

Kylhä maali tätä putkaa parantaa.

vien hyvässä seurassa kunnes taas kaikki kokoonnumme pääjuhlaan jossa juhlapuheen pitää emeritusprofessori Yrjö Kaukiainen, kansainvälisesti tunnettu ja tunnustettu merihistorian tutkija, jonka tekstiä maakravutkin mielellään lukevat. Viimeisin saavutuksensa on vuonna 2008 ilmestynyt teos "Ulos maailmaan", joka on ensimmäinen kokonaisuus suomalaisen merenkulun historiasta.

Toisena juuriltaan Saarenpääläisenä esiintyy tanssimaailman supertähti, Mikko Mäkeläinen, joka orkesterinsa Myrskylyhdyn kera kiertää kiivaasti tätä kotomaatamme. He ovat lunastaneet paikkansa tanssiyleisön sydämissä. Suosiolle ei näy loppua ja siitä

kertoo täpötäysi keikkakalenteri Joskaan ei yleisesti yhtä tunnettua ja niin kohta myös TV:stä tuttuja ovat Cameninae-kuoron jäsenet. Yli 20 vuotta esiintyneet laulajat näyttävät, että kuorolaulu on hienoa katseltavaakin ja sen ovat eri kilpailujen tuomaristotkin todenneet.

Liikunnallista osaa esittelevät Fyrrkantin taitavat kansantanssijat, joiden esitys osoittaa tanhuperinteen jatkuvan, joskin muuttuneena nykypäivänä.

Myö järjestäjät toivotettaa teit tervetullehiks ja toivottaa, ett työ tulisitte tänne juhlii viihtymää. Teitä varte myö nää tehää.

Eero Ahtikari

61. Koivisto-juhlien ohjelma

Koulutie 2, Kaarina

Lauantai 25.7

- 10.00 - Suomen Koivisto-seuran johtokunnan kokous
- 11.00 - Koivisto-Säätiön hallintoneuvoston kokous
- 10.00 - 16.00 Kahvio toiminnassa
- 10.00 - 16.00 Ruokala toiminnassa
- 10.00- Näyttelyt ja myyntipisteet avautuvat
- 12.00 Lipunnosto ja juhlien avaus
- 12.15 - Taide- ja perinnenäyttelyn avajaiset
- 12.15 - 15.45 Lasten työpisteet toiminnassa
- 12.30 - 15.00 Kilpatoiminta
- 12.30 - 14.00 Kyläkokoukset
- 14.15 - 15.45 Kyläkokoukset
- 16.00 - 18.00 "Muistojen hetket" (liikuntahalli)
- 19.00 - 23.00 Juhlatanssiaiset (nuorisotalo Pontela)

Sunnuntai 26.7

- 10.00 - Juhla jumalanpalvelus (Piikkiön kirkko)
- 10.00 - 14.00 Ruokala ja kahvio toiminnassa
- 12.00 - 13.30 Sukukokoukset
- 12.00 - 14.00 Lasten työpisteet toiminnassa
- 14.00 Pääjuhla
- esiintyjinä mm

professori Yrjö Kaukiainen
muusikko Mikko Mäkeläinen
Cameninae-kuoro
kansantanhuryhmä Fyrrkantti

Erityistiedotuksia juhliin valmistautuville

Piilenheitossa on neljä sarjaa: naiset, miehet, nuoret alle 16v ja seniorit yli 65v.

Juhliin valmistuva rekipeite ja kalaputka myydään tehtyjen suljettujen tarjousten perusteella. Juhlatoimikunnalla on oikeus olla hyväksymättä tehdyt tarjoukset. Molemmista tulee kuva sivustolle viimeistään heinäkuun puolivälissä.

Kyl täst reslareest tul iha hyvä.

Matka

Satoi. Olimme saapuneet saaresta kauppalan laituriin, yksinäisen venäläishävittäjän saatellessa meitä konekiväärisuihkullaan. Lähdimme kävelemään kohti tuntematonta rautatieasemaa. Meitä oli äiti, velipoika, tuntemattomaksi jäänyt mummo ja minä seitsemän vuotiaana.

Äiti kantoi kaksivuotiaasta veljeäni sylissänsä. Väsytti. Viereemme pysähtyi musta henkilöauto ja sen kuljettaja tarjosi kyytiä. Vanha mummo kertoi kuljettajalle: ”Se Holminkikkii laahajaa kaik romunsa junnaa, etteivät ihmiset saa tavaroita mukkaan.” Kuljettaja tiuskaisi: ”Minä olen Holming!” Keskustelu päättyi. Asema oli täynnä kaikenlaista tavaraa. Olihan niissä osoitteitakin, mutta mistä kukaan tiesi mihin meitä viedään. Emme me ainakaan. No, länteenpäin onneksi.

Sitten alettiin lastata karjalaisia karjavauunihin. Vauuni oli umpinainen tavaravauuni, jossa oli laverit molemmissa päissä. Vauuni täyttyi naisista ja lapsista. Tunnelma oli apea. Mihin meitä viedään? Lopultakin lähdimme liikkeelle. Aina vaan kohti tuntematonta. Välillä pysähdyimme sivuraiteelle odottamaan rintamalle meneviä sotilasjonoja. Joillakin asemilla lotat tarjosivat leipää ja mehua, Koriolla jopa kaurapuuroa. Matkalla Kukon Maija järjesti itselleen viihdykettä tekemällä minulle kaikenlaista jäynää. Hän muun muassa yritti työntää minut liikuvasta junasta. Teki mieli lyödä, mutta oli opetettu, ettei tyttöjä saa kiusata. Olimme molemmat seitsemän. Maija muutti myöhemmin vanhempineen Amerikkaan. Kuulin, että hänen sukunimestään tuli Kingston. Komia nimi.

Eräänä myöhäisiltana saavuimme asemalle, jonka päädy-

sä luki Perniö. Meitä kehoitettiin nousemaan vauunista ja juna-matka loppui. Meidät lastattiin kuorma-autojen lavoille. Joku puhui Hakkalan koulusta. Pölyisen automatkan jälkeen saavuimme iltayöstä rakennuksen edustalle, jonka sanottiin olevan Hakkalan koulu. Meitä odotti luokka, jonka pulpetit oli siirretty seinustalle. Lattialle oli kerätty olkia, joille kallistimme päämme.

Aamulla meille alettiin suunnitella asuintiloja. Se oli jonkinlaista arpomista. Meidän onnistui saada kahden huoneen mökistä toinen huone, meidän nelihenkiselle perheellemme. Mökkin toiseen huoneeseen asetui eräs kolmihenkinen perhe. Monilla kävi paljon huonompi tuuri. Olihan se ankeaa alussa. Ainoa omaisuus oli päällämme olevat vaatteet. Saimme maatalosta olkia ja jostain paperilakanoita. Keitto ja ruokailuvälineitä piti pyydellä jostain.

Kahden kuukauden kuluttua tuli tieto, että saamme noutaa Perniön asemalta Koiviston asemalle jättämiämme muuttotavaroita. Olihan se hienoa, että olivat löytäneet perille. No, olihan siellä. Yksi vihreä matka-arkku, jossa oli rikkinäisiä astioita. Olisikohan ollut aihetta saada jonkinlainen trauma.

Voitto

Kertomus kuvaa evakkomatkaa tuolloin 7-vuotiaan Voiton ja hänen äitinsä muistelemana.

Serkkumatka Pietariin

Matti ja Vappu Kitulan lapsista viimeinen sai iäisyyskutsun toukokuussa 2008 kotikaupungissaan Porvoossa.

Matilda Kitula, joka käytti nimeä Tilla, saavutti kunnioitettavan 98 vuoden iän. Tilla oli naimaton, joten me, hänen sisarustensa: Rauhan, Jussin, Elsan, Einon ja Lainan lapset, lastenlapset ja lähimmät tuttavat, saatoimme hänet viimeiselle matkalle

Hautajaisia järjestäessä ja asi-oita hoitaessa tapasimme serkkuja useampaankin otteeseen. Siinä surutyötä tehdessämme, tavaroita jakaessamme, meillä oli silti mukavaa serkusten kesken. Niinpä tuli mieliimme, että olisi hauska myöhemminkin tavata muutenkin kuin hautajaisissa, niin kuin tavallisesti tapahtuu.

Päätimme tehdä serkkumatkan ja kohteeksi valitsimme Pietarin. Laina-siskon tytär, Arja, sai olla matkasuunnittelija ja yhteys-henkilö. Hän saikin neuvoteltua matkatoimiston kanssa sopivan matkaohjelman ja reissuun päätimme lähteä huhtikuun lopulla. Matkalla meitä serkuksia oli 13, osa varustettuna puolisoilla ja pari muutakin halukasta sukulaista saimme mukaamme.

Ensimmäiset astuivat bussiin Raisiosta, seuraavat Turusta, siitä Lietoon, Marttilaan, Helsinkiin, Porvooseen ja Lappeenrantaan, josta bussiin astui ”viiminekkii sekukko”. Mukana oli henkilöitä, jotka tottelivat nimeä: Ruisla, Kitula, Mäkeläinen, Peussa, Virtanen, Lehtonen, Mäkinen, Viljander, Henttonen, Levan, Mattila.

Vaalimaan tullissa saimme odotella toisenkin tovin, ennen kuin pääsimme jatkamaan matkaa kohti Koivistoa ja Mutamaata, jossa oli muinoin Kitulan perheen kotipaikka.

Bussi pysäytettiin Humaljoella, Mutamaalla, mielestämme oikeassa paikassa ja kävimme katsastamassa oletetun talon paikan

ja nautimme kahvit ja kohotimme maljat menneiden polvien muistolle. Siellä vieraan vallan puolella mietimme, että näillä pelloilla ja metsissä ovat meidän vanhemmamme lapsena kirmanneet. Hiljentävä ja liikuttava ajatus.

Matka jatkui Kannaksen rantatietä pitkin Pietariin.

Tie ei ollut kehuttavassa kunnossa eivätkä kaikki rakennuksetkaan silmiä hivelleet. Enimmäkseen oli huonokuntoisia taloja ja roskaisia pihoja mutta toisaalta löytyi mahtaviakin rakennuksia. Meri aaltoili avoimena, vain rannoilla oli monin paikoin ahojäättä. Pietariin saavuimme illansuussa ja asetuimme Dostoevsky hotelliin.

Seuraavana päivänä oppaan johdolla kiersimme bussilla kaupungissa kuunnellen historiaa ja katsellen upeita rakennuksia. Tutustuimme Venäläisen taiteen museoon, jossa oli upeita vanhoja ikoneja ja mahtavaa taidetta.

Hotelliin palattuamme osa matkalaisista halusi lähteä tutustumaan paikalliseen metroon. Opas ei selvästikään halunnut päästää meitä yksin liikenteeseen, vaan lähti sinnekin mukaan pidentäen päivänsä. Saimme nähdä metroasemia, joissa loisti kristalli ja marmori. Junat sinällään olivat hyvin tavallisia ja ruuhka-aika oli alkamassa, joten jätimme ajelumme melko vähiin. Kaupungilta kävelimme hotellille mallikkaasti, olihan matkassamme kovatasoinen suunnistaja, joka piti meidät muutkin kartalla.

Toisen päivän kohde oli Katariinan palatsi Pushkinissa.

Pitkä jono oli edessämme ja odo-

timmekin sisäänpääsyä pari tuntia ulkona, onneksi poutasäässä. Sisälle päästyämme voimme vain ihmetellä sitä valtavaa kullan kimallusta, tauluja, seinä- ja katto-maalauksia ja tietysti se kuuluisa meripihkasali oli nähtävyyksi.

Kulttuurinälkä tuli tuolla annoksella yhdeksi päiväksi tyydytettyä ja todellinen nälkä muistutti vatsassa. Siihen saimme avun paikallisessa ravintolassa, johon oli tilattu maittava lounas. Siellä ruokaillessamme nauru oli jälleen porukalla herkässä, ja joku totesi, että Tilla-tädin kanssa ei kyllä tällä tavalla syödessä naurettaisi. Hän oli hillitty ja tyylikäs nainen koko ikänsä. Hotelliin palattuamme osa lähti vielä kauniissa säässä kaupunkikävelylle.

Kotiinlähöpäivänä kaikilla taisi olla jo koti-ikävä, koska bussi pääsi lähtemään sovittua aiemmin. Kiersimme vielä Kronstadtin kautta. Ajoimme pitkin patotietä, kiersimme pienen kierroksen kaupungissa, palasimme takaisin ja kotimatka alkoi. Tulimme Viipurin kautta ja pysähdyimme myös torille. Kauppahallissa hupenivat loputkin ruplat ja kopeekat, taisi joku ehtiä pyöreään torniinkin ennen matkan jatkumista.

Kaikki totesivat matkan onnistuneeksi, kotimatalla miehet vielä suunnittelivat, että jos Kitulan Markku alkaisi varustamaan ruoppaajaansa siihen malliin, että sen jollain keinoin saisi kuljetettua sinne Mutamaalle. Humaljoki vaatisi hiukan ruoppausta, ennen kuin sieltä alkaisi tonttia katselemaan...

Kiitokset kaikille mukana olleille.
Mukavia serkkuja!!

Matkaa muisteli Maija Mattila, Laina Mäkeläisen (os.Kitula) tytär

Hyvät Koivistolaiset

Vuosi on vierähtänyt viime kesästä, kesäjuhlistamme ja ”Viimeisten Kuunarien” ansiokkaasta ensiesityksestä.

Saatuani kantaa suuresti arvostamaani ”Vuoden Koivistolainen 2008” nimitystä toivotan ”Vuoden Koivistolainen 2009”-henkilölle parasta menestystä ja onnea sekä intomieltä jatkaa koivistolaisessa kentässä vaikuttamista.

Koivistolaisen hengen säilyttäminen jälkipolville nojautuu moniin perinteisiin, toimintatapoihin, tarinoin ja muistelmiin. Mallit ja muodot saattavat muuntua uusien käyttötapojen löytyessä niin kirjallisessa kuin esineellisessä kentässä, mutta perinnehenki säilyy.

Oma ”Viestimme” on varsin tärkeä yhdysside ja opastaja.

Pieni esimerkki: Marraskuussa 2006 Pirkko Lång opetti koivistolaisen kintaan valmistamisen. Tammikuussa 2009 Maijaleena Leivo neuvoi mallin muuntamisen myssyksi. Aihe sijoittui varsin mukavasti myös nuttuun.

Riittääköön koivistolaisilla ahertajilla innostusta ja voimia jalkaa kotiseutumme antamaa runsasta antia kansakulkijoilleen.

Mieluisaa kesää 2009 kaikille koivistolaisille sekä iloista

tapaamista kesäjuhilla Piikkiössä toivottavat kerallani Rauman seudulla asuvat koivistolaiset.

Raumalla 26.6.2009

Aila Sato

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi

Meille kaikille Saarenpää oli erilainen

”No, millaista oli? Oliko hyvä reissu?” kyselivät työkaverit, kun palasin viikonloppumatkalta Koiviston Saarenpäästä. ”Oli se, aivan huikea - matka, jota ei voi verrata mihinkään aiempaan”, koetin tiivistää. Samalla tuntui, etten löytänyt oikeita sanoja enkä pystynyt kuvaamaan sitä, mitä mielessä liikkui.

Meitä Saarenpään Hilskoja oli matkalla 19. Jo menomatalla bussissa minua, sisartani Päiviä ja äitiämme Kaarinaa huvitti, kun jonkun kännykkä soi ja siihen vastattiin: ”Hilska”. Niin yllättävältä oma nimi kuulosti toisen lausumana, kun siihen ei ole tottunut. Meitä ei ole kovin paljon. Mutta omiemme joukossa olimme, se oli selvää jo alkumatkasta.

Meille kaikille matkalla olleille Saarenpää oli erilainen. Mitä miettivät 10- ja 12-vuotiaat, Saarenpäästä Lehtiniemessä puolustaneen Arvi-papan pojantyttärenpojat? Entä isäni, poikien Esko-pappa veljensä Urpon kanssa, kun katselivat kotia, josta olivat lähteneet viisi- ja puolitoistavuotiaina? Isäni palasi synnyinsaarensa nimipäivänään 12. kesäkuuta, lähes päivälleen 65 vuotta sen jälkeen, kun oli sieltä äitinsä ja pikkuveljiensä kanssa lähtenyt. Minulle, poikien äidille ja sisarelleni Saarenpää oli isän suvun maisema, jonka näkeminen asetti yhden palan paikoilleen omassa historiassa.

en ollut ymmärtänyt, että kylä oli todellakin rakennettu niin tiiviisti. Ihmiset olivat lähellä toisiaan.

Syreenit kukkivat harmaiden talojen reunustoilla ja juhannusruusut olivat nupullaan.

Mäntymetsät tuoksuivat, kun pyöräilimme Kiilin rantaan. En ollut ymmärtänyt, että ranta oli niin kaunis ja meri tyyni. Miten alkukesän harvoista lämpimistä päivistä yksi osuikin juuri tälle päivälle? Koetin mielessäni nähdä yli 70 vuoden taakse: tavalliseen arkipäivään, jolloin tuskin kenelläkään oli aikaa nauttia rannan kauneudesta, vaikka uskon, että he sen näkivät. Kun ajattelen omaa isoisääni, Arvia, tiedän, että hän on sen nähnyt. Muistan jo pienestä tytöstä, miten hän totesi uudessa kotipaikassaan Särkisalon Rantaniityn rappusilla: ”Eikös täällä oo kaunis paikka?” Kenties kauneuden taju, sen oivaltaminen,

Saarenpään Hilskoja Wilhelmi Kuupon, nykyisen Hotelli Wilhelmin pihamaalla.

valitusta. Se, mille ei itse mitään voi, on otettu vastaan ja sen kanssa on eletty eteenpäin. Siitä olen ollut ylpeä. Elämänmyönteisyys ja erilaisten ihmisten varaukseton hyväksyntä ovat perintöä, jonka Arvi on omalla esimerkillään tehnyt tavoittelemisen arvoiseksi myös meille lapsenlapsilleen. Sitä mietin, kun Saarenpään venäläiset kesäasukkaat toivottivat isäni ja tämän veljen avosylin tervetulleiksi katsomaan entistä mummolaansa.

talojen nurkat olivat rapistuneet, ihmisten vaatteet kuluneita eikä kylän kaupassa ollut juuri mitään ostettavaa. Kymmenvuotias pohti vielä kotonakin: ”Oliko äiti niin, että juuri nyt, 65 vuotta sitten, äidit ja lapset lähtivät pois kodistaan ja kävelivät kylätietä pitkin rantaan - yölläkin?” En tiedä, tapahtuiko niin juuri nyt, mutta pojan Esko-papan mieleen oli painunut

näkee ja oppii jotain uutta. Niin se on. Minulle kävi kuten ystäväleni, joka oli myös käynyt sukunsa kotipaikassa toisaalla Karjalassa. Hän totesi, että jokin asettui kohdalleen, ymmärrys omasta taustasta täydentyi. On etuoikeutettu, kun on saanut tehdä sen matkan yhdessä lähimpiensä kanssa.

Olin koettanut lukea Saarenpäästä mahdollisimman paljon etukäteen, jotta matkasta saisi enemmän irti. En silti osannut kuvitella, miltä saari näyttäisi, saati kylänraitti. En kyennyt näkemään mielikuvituksessani, että se oli pysynyt lähes samana. Vanhat hirsitalot piilottelivat lauta- ja vaneriverhouksien takana. Ikkunanpuitteiden malli paljasti, että talo oli suomalaisten rakentama. Vaikka olin nähnyt kylästä muistinvaraisesti piirretyt kartan,

Elias ja Joel Heikkinen Kiilin rannan kivikossa.

että ihminen voi olla onnellinen missä tahansa, auttoi sopeutumaan myös uuteen kotiseutuun.

Meille liki 95-vuotiaan Arvi-papan jälkeläisille Karjala ei ole ollut kaipuun kohde tai katkeruuden lähde. Rantaniityn keittiöpöydän ympärillä on toki puhuttu sota-ajan tapahtumista, evakkotai-paleen vaiheista ja uuteen paikkaan sopeutumisesta. En kuitenkaan muista koskaan kuulleen katkeraa

Yhteistä kieltä ei ollut, mutta ymmärrys elämänmenosta oli.

Niin, mitä 10- ja 12-vuotiaat pojat miettivät?

Kaksitoistavuotias totesi ennen nukahtamistaan Saarenpäässä, hämärässä, sähköttömässä huoneessa: ”Äiti, täällä on kyllä aika köyhää.” Hän oli huomannut, että meidän mittapuumme mukaan

Lähtöpäivänä matkalla kohti Saarenpään laituria: Päivi, Kaarina, Joel (Heikkinen) ja Esko Hilska.

pommikoneiden lento saaren yli. Matkojen jälkeen ei ole en-tisellään. Äitini sanoi joskus, että aina, kun laittaa nenänsä ulos,

Sari Hilska,
Porvoo Saarenpään Hilskojen
sukuseuran matkalla 12.-14.6.2009

Korjaus

Toukokuun lehdessä julkaistiin kirjoituskilpailun kirjoitus, *Elävä Hoikkalan kylä elokuussa 2007*, nimimerkillä Esko Hermanni. Kirjoituksen oli kirjoittanut Esko Porala Porvoosta.

Kirjotuksi` ja kuulumissii`

Vuoden parasta karjalaista pitäjä- ja kyläkirjaa etsitään!

Tänä vuonna Karjalan Liitto valitsee toista kertaa vuoden karjalaisen pitäjä- ja kyläkirjan. Kilpailuun voivat osallistua kaikki 1.10.2008 – 30.9.2009 välillä julkaistut pitäjä- ja kyläkirjat.

Kilpailuun osallistuvat kirjat sijoitetaan Karjalan Liiton kirjastoon tutkijoiden ja muiden kiinnostuneiden käyttöön.

Kisaan osallistuvista julkaisuista ilmoitetaan kirjan toimituskunta, julkaisu-aika ja mitä pitäjää tai minkä pitäjän kylää kirja käsittelee.

Kilpailun tulokset julkaistaan marraskuussa pitäjäpäivän yhteydessä 14.11.2009.

Kisaan osallistuvat teokset toimitetaan 30.9.2009 mennessä Karjalan Liiton toimistoon, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki.

Lisätietoja: Mervi Piipponen, p. (09) 7288 1714, mervi.piipponen@karjalanliitto.fi tai Saija Pelvas p. (09) 7288 1715, saija.pelvas@karjalanliitto.fi.

Katso myös www.karjalanliitto.fi

Koivistolta evakkoon

Mie kirjoitin viime joulukuun 304-sivuse ja runsaskuvise kirjan mei Koiviston Koivusaarelaiste monivaiheisist evakkomatkoist nii talvi- ko jatkosovan aikaan.

Silloha äitit lapsinee ja vanhukset joutuit jättämää kaikk: kotikissat ja koiratkaa. Ilma issää lähettii, ko hää ol jo komennuksel Saarenpäälinnakkeel, niinko muutkii miehet. Mite hyö selvisiit?

Mie kirjoitin, milt meist evakkoist tuntu kiertää eri puolel kotimaata ja milt tuntu vastaanottajist. Niitä aikoi ja karjalaisii juurii ei paranis kokonaa unohtaa. Näi yltykyläisyve aikaan on hyvä tie-

tää ja muistaa, mite vähäl tavaral ja sitkeäl yrittämisel selvitti suuri vaikeuksist.

Evakkolapsist moni joutu viel sotalapseks Ruotsii tai Tanskaa. Jotkut jäivätkaa tai menniit myöhemmi sinne takasi töihi. Sitä varte mie käännätin tään evakkokirjain myös ruotsikielel, ett hyökii saavat lukee ja näyttää ystävillee. Tääl kotimaaskii majotettii muutamii perhii ruotsinkielisii pitäjii. Sillo ei ymmärretty toisiaan kielellisest.

Myökii jouvuttii saaristoo, Paraisill, miss ruotsi on pääkiel. Nyt höilkii on mahdollisuus lukee ruotsiks meist evakkoist. Silloha jotkut ihmetteliit, ett miks työ tulitta tänne?!

Koivisto-juhliil Piikkiös mie esittelen ja myyn tätä kirjajain: **Karjalan Koivistolta vanhalle Malmille** (Paraisille). Soppii varmast kaikill, joill on vähänkii kiinnostust karjalaisuutee, eritoten koivistolaisuutee.

Kirjaterveisin ja tapaamisiin!
Liisa Ake-Helariutta Koivusaaren Eistilän kylästä. Nykyään Paraisilla, puh. 0400-694603 liisa.ake@luukku.com

Matkakirje Viljannist

Tervehys, kaik juhannusta jublineet koivistolaiset niiko muutkii!

Myö tultii vast'ikkää Porvoo seuvu koivistolaisii kans neljä päivä reisuult Viljantist, mikä o Porvoo virolaine ystävyyskaupunki. Viljanti o 161 km pääs Tallinnast, eteläs, puolvälis Tarttoo ja Pärnuu. Se o vähäse pienemp ko Porvoo - siel o vaa pikkase al kaksikymment tuhat asukast. Ja aluettakkii sil o vaa 14.6 km². Porvoosha meit o yli 47.000 asukast ja läänii tääl o vissii 700 neliökilometrii. Vaik enne yhitymisthä Porvoo pinta-ala ol vaa jottai 24 neliökilometrii. Toisaalt taas Viljanti o kyl - toisi ko Porvoo - samanimise maakunna pääkaupunkikkii ja viel vanhemp ko tää Maunu Eerikipoja perustama Joe Linna. Siel o olt asutust jo 400 vuotta enne Ristusta ja Viljanti o mainittu aikakirjois jo v. 1154. Sillo se ol muinase Sakkala aluee talouskeskus. (Sakala meeskoor käi par vuotta sit tääl Porvooski laulamas, ja Porvoo Mieslaulajat tekkiit Viljantii vastavierailu.) Vuoskausii se ol Kalpaveljeste ritarikunna alaseen. Samalviisii ko Porvooki ni Viljantikkii o poltettu usiamma kerra. Rosvoommas o sitä käyneet nii saksalaiset ko puolalaiset ja Ruotsi valtiat niiko viel Vennäi veikotkii.

Laulu raikas

Meit ol matkas Teikari Tapsa pussiil 36 enemmä tai vähemmä koivistolaist. Jo Helsinkiin päi mäs alko laulu raikaa sinise koivistolaisvärssykirja sanoil ja Nurme Riita johol. Aluks myö koluttii Viljanti kaupunkii ja maakuntaa, minkä nimi vissii johtuu siint, et se o nii viljavaa seutuu. Viro kiele vili, vilja tarkottaaki sammaa ko suomeki sana. Toiseen päivään

myö reissattii Pärnus, kolmanteen kävästii Karksi-Nuiaskii ja ajeltii entise ulkominister Tuomioja Erki isoäiti, Hella Vuolijoe, syntymäyläkkii läpi. Kirjailija ko ol syntyjää virolaine Ella Murrik. Kaikha hänet muistaat Suomes Niskavuori-näytelmist ja ratio pääjohtajuust. Väliil syötii hienois linnois ja kartanois. Käyttii tappaammas virolaista taulumaalariiki. Enno Allik oli taiteilija nimi. Moni ostikkii seinällee kuka, niiko eukkoikkii, taik maisema. Oisiha miekkii kyl ostant yhe taulu, minkä maisema muistutti kovast mei kotsaarentaa, mut ko se ol sevrerra suur ja kalliskii, ni jäi oottamaa toista kertaa. Ko Montose Marja-Leenal liikkumine ol yle vaikiaa, ni häne tehtäviään hoitel suurelt osalt mainiost Tapsa vaimo Tanja. Hää ko o vennäitaitone (niiko varmast muistatta kesä Viimeset kuunarit -näytelmästä), ni hänellä ei missä paikas mänt sormi suuhu.

Viljanti Jaani kirik

Mie aatteli, et mie kertosi täs tälkerta vaa Viljanti Johannekse kirkost, ko ol juhannuskii tulos.

Juhannus o olt kesä kaikist suuremp juhla jo ainaskii seitsime-sattaa vuotta. Meilhä jussii juhliata nykysi kesäkuu 20. - 26. päivii väliil lauantakkiin niiko Ruotsiskii. Enne se ol ain kesäkuu 24. päivä, sitä vast, ko aateltii, et Johannes Kastaja synti just puol vuotta enne Jeesusta. 24.6. se o joka vuos vielkii esmerkiks Norjas ja Viros.

Viljanti Jaani kirik rakennettii 1466 - 1472 ransiskaanimunkkii luostarikirkoksa paavi Paavaal II:en ja Sikstus IV:e aikaan. Liivi sovas 1558 venäläine ruhtinas Kurbski joukkoinee vallotti Viljanti ja vei kaupunki linnapäällikö von Würstenbergi vangiks Venäjäl. Kirkko koki kovvii sillo ja samate sit, ko puolalaiset (1582-), ruotsalaiset ja sit venäläiset (Pietar Suure Pohja sova aikaan) asettuut taloks. Neuvostoliito aikaan (1952) kirkko sulettii. Stalinhä ol luvant hävit-

tää Jumala koko imperiumistaa kolmekymmentluvuu puolvälis "työväepäivää mäs". Mut hää sit kuolkii ise jo vuos kirko sulkemise peräst. Jälleerakennustöije jälkee kirkos pietti ensimmäine jumalalpalvelus v. 1991. Uuvellee vihkimine tapahtu seuraava vuos Johannekse nimipäivään, 27.12. Kirko urut saati lahjaks Viljanti saksalaisest ysävyyskapungist,

Ahrensburgist. Alttari lasimaalukse o teht Renee Aua -nimine taiteilija.

(Ulkomaat nimethä työ saatta lukkee niiko ossaatta.)
Matkailu avartaa, eiks vaa?
Terveisii, Mara

Onnitteluit` ja muistamissii`

Kaitaan lukiosta ylioppi-laaksi kirjoitti
JOUNI AALTONEN

Isoisä Hannu Hilska Koiviston Härkälästä.
Äiti Kata Aaltonen

Tällä palstalla julkaisemme onnitte-
luja. Ilmoitus kuvallisena 6e.
Aineisto digitaalisena otsikolla: Koiviston viesti/onnittelut, osoitteeseen:
studio@salokanneltoivonen.fi.
Muussa tapauksessa disketti, CD-levy tai valokuva osoitteeseen:
Studio Salokannel & Toivonen,
Hämeenkatu 5, 15110 Lahti.

Tekstiä voit liittää mukaan 90 kirjaimen verran.
Kuvien lähetyksellä omalla vastuulla.
Kuvat palautetaan vain jos mukana on osoitteellinen kirjekuori postimerkkeineen.

Tiedättekö? - vastaukset.

1. Koiviston kirkossa oli 1800 istumasijaa.
2. Koiviston kunnalliskoti otti vastaan ensimmäiset hoidokkinsa v.1917.
3. Kalanjalostustehdas oli Koiviston kauppalassa Kotterlahden rannalla.
4. Maksilahden kylässä asunut Peussan suku, jossa v.1741 kirkonkirjojen mukaan oli 58 henkeä.
5. Venäläinen kauppias Nikolai Sapetoff, joka jo 1860-luvulla harjoitti sekä kaupaa että maanviljelystä kirkonkylässä.
6. V. 1926
7. Humaljoella, jossa uusjako aloitettiin ennen talvisotaa, jatkettiin jatkosodan aikana ja taisei vain paperilla tulla valmiiksi.
8. V.1897 avasi seurakunnan kanttori P. Sidensnöre kirjakaupan Koivistolla.
9. Venäjän keisari Nikolai II ja Saksan keisari Wilhelm II.
10. Entisajan juhlasormikkaissa oli sormien päissä punaiset lankatupsut, jollaista erikoisuutta ei ainakaan tähän mennessä ole nykyajan sormikkaissa näkynyt.

Kysymykset ja vastaukset maaliskuun 1954 Koiviston Viestistä.

Tääl` tapahtuu

Rouskulaiset

Kokoonnumme Piikkiössä Koivisto-juhlien aikaan, sunnuntaina 26.7.2009 klo 12.00-14.00.
Kokoontumistila selviää paikan päällä.

Tervetuloa, tapaamisiin!

Mannolan suvut

kokoontuvat Koivisto-juhlilla sunnuntaina 26.7. klo 12.00-13.30.

Tervetuloa kaikki kylän suvut!
Koulupiirin puolesta
Veli Hämäläinen

Humaljoen kyläkokous

Kokoonnumme Piikkiössä Koivisto-juhlilla sunnuntaina 26.7.2009 klo 12.30.

Tervetuloa
Kylätoimikunta

Villasen suku Härkälästä!

Kokoonnumme sukukokoukseen Koivisto-juhlille Piikkiöön sunnuntaina 26.7.2009 klo 12.30.

Tervetuloa!

Taavetti Aataminpoika Aggen

lapsenlapset SEUKKOKOUKSEEN 26.-27.7.2009 Paraisille.

”Kantatilan” nykyinen isäntä Matti Agge toivottaa kaikki seukat tervetulleiksi Paraisten Gundviikkiin. Tarkoituksena on, että kaikki olisivat koolla viimeistään maanantaina 27.7.2009 klo 12.00 jolloin kalasoppatarjoilu alkaa.

Jos joku tarvitsee yöpymispaikkaa se järjestyy joko Gundviikissa tai Paraisten Muddaisissa, ottakaa yhteyksiä:

Matti Agge puh. 040-536 7701 – Matti.agge@pp.inet.fi
Tuula Agge puh. 040-522 1824 – t.agge@luukku.com

Lämpimästi tervetuloa kaikki seukat!

Koiviston Kaukiaisten sukuseuran varsinainen kokous

pidetään Koivisto-juhlien 2009 yhteydessä sunnuntaina klo 12.30-13.30. Kokouspaikka (2. krs) ilmoitustaululla.

Tervetuloa
Hallitus

Alvatin-Keskisaaren

Kyläkokous pidetään lauantaina heinäkuun 25 päivänä kello 12.30 Piikkiössä.

Kylätoimikunta

Turun ja Ympäristön Koivistolaiset

Koivisto - juhlien yhteydessä on mahdollisuus asettaa esille omia ja perheenjäsenten kädentaito ja harrastetöitä. Työt tulee toimittaa Salvelanrinteen koululle joko perjantaina klo 17 mennessä tai lauantaina klo 11 mennessä.

Hoikkala-Kurkelan koulupiirin kokous

Turun Koivisto-juhlilla su 26.7. klo 12.30

tv. Juha Hoikkala
Kellonsoittajankatu 1, 24100 Salo
Email: juha.hoikkala@vantaa.fi
p. 040-5102476

Kiiskilän kyläkokous

lauantaina 25.7.2009 klo 12.30 Piikkiössä Koivisto-juhlien yhteydessä.

Tervetuloa
Kylätoimikunta

Härkälän kyläkokous

lauantaina 25.7. klo 14.15 - 15.45

Tervetuloa!
Härkälän kylätoimikunta

Kylätoimikunnan kokous klo 12.30 - 13.30

Koiviston Hämäläisten sukuseura r.y.

Kokoontuminen Koivisto-juhlilla 25.7.09 klo 14.00

Tervetuloa
Hallitus

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

Syksyn Viking-risteily 29-30.9.2009 tehdään Amorellalla.

Lähtö Turun Viking-terminaalista 29.9. klo 8.45

Paluu Turkuun 30.9. klo 7.35.

Hinta 24 €/henk. kun kaksi henkilöä samassa A-luokan hytissä

- buffet lounas ruokajuomineen

- kahvi- ja pullakuponki

- oma ohjelmallinen tilaisuus koulutustiloissa arpajaisineen

Laivan yökerhossa esiintyvät Kai Hyttinen ja Fredi ”Kolmatta linjaa

takaisin”..., sekä Marko Bjurström Talk show

Kafeteriassa Minna Sirkiä ja Solaris

Ilmoitathan tulostasi Airille puh. 0400-538 443 tai sähköpostilla airi.a.saarinen@gmail.com (nimi ja synt.vuosi)

Tule viettämään merimatkaa kanssamme iloisessa seurassa.

Koiviston seniorit

Syksyn risteily Turku-Tukholma-Turku tehdään 29-30.9.2009 Viking Amorellalla.

Lähtö Turun terminaalista 29.9. klo 8.45 ja paluu 30.9. klo 7.35.

Hintaan 24 €/henk. sisältyy

- A-luokan (ikkunallinen) hytti, kun kaksi henkilöä samassa hytissä

- lounas ruokajuomineen (viini, olut, maito, vesi...)

- kahvi- ja pullakuponki

- oma ohjelmallinen tilaisuus koulutustiloissa yhdessä turkulaisten kanssa arpajaisineen

Laivan yökerhossa esiintyy Kai Hyttinen ja Fredi (Kolmatta linjaa

takaisin...) sekä Marko Bjurström Talk Show. Kafeteriassa Minna Sirkiä ja Solaris.

Ilmoitathan tulostasi Paulalle puh. 050-3847792

Tervetuloa mukaan iloiselle Itämeri-risteilylle!